

Utbildningsutskottets betänkande

1980/81: 25

med anledning av proposition 1980/81: 100 såvitt gäller anslag till pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet, m. m., jämte motioner

NIONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1980/81: 100 bilaga 12 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Skolväsendet punkterna C 7–C 9, C 11, C 13–C 18, C 20–C 23 och C 25–C 27 jämte motioner.

1. **Pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 7 (s. 255–257) och hemställer

att riksdagen till *Pedagogiskt utvecklingsarbete inom skolväsendet* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 35 857 000 kr.

2. **Fortbildning m. m.** Utskottet har ingenting att erinra mot vad regeringen anfört och föreslagit under punkt C 8 (s. 257–261) och hemställer

1. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anmälts i proposition 1980/81: 100 om fortbildning för det lokala utvecklingsarbetet i grundskolan,
2. att riksdagen till *Fortbildning m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 71 956 000 kr.

3. **Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m.** Regeringen har under punkt C 9 (s. 261–263) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen förordats beträffande förlängning av försöksverksamheten med studie- och yrkesorientering,
2. godkänna vad som i propositionen förordats om statsbidrag till kommunerna för samverkan med företagsskola,
3. till Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 114 255 000 kr.

Motionerna

1980/81: 356 av Stig Alemyr m. fl (s) vari yrkas att av anslaget Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. avsätts 2 500 000 kr. för löntagarorganisationernas utbildning av företrädare i SSA-råd och lokala yrkesråd samt fackliga skolinformatörer.

1980/81: 1316 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

5. att riksdagen uttalar att ett särskilt statsbidrag för syo-verksamhet bör utgå till kommuner med invandrarelever i grund- och gymnasieskolan i enlighet med vad som anförs i motionen.

(Övriga yrkanden har utskottet behandlat i betänkande 1980/81: 22.)

1980/81: 1676 av Stig Alemyr m. fl. (s) vari — med hänvisning till vad som anförts i de till socialutskottet remitterade motionerna 1980/81: 1251 och 1980/81: 1252 — såvitt nu är i fråga yrkas

5. att riksdagen beslutar öka bidragen för studie- och yrkesorienteringen för invandrarelever i enlighet med vad som anförts i motion 1980/81: 1251,

8. att riksdagen beslutar öka bidragen för studie- och yrkesorienteringen i kommuner med fler än 3 000 elever, i enlighet med vad som anförts i motion 1980/81: 1252,

9. att riksdagen till anslaget Studie- och yrkesorientering m.m. för budgetåret 1981/82 beslutar anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 16 500 000 kr. (12 250 000+4 250 000) förhöjt förslagsanslag av 130 755 000 kr. i enlighet med vad som anförts i motionerna 1980/81: 1251 och 1980/81: 1252.

(Övriga yrkanden har utskottet behandlat i betänkande 1980/81: 22.)

Utskottet

Under anslaget Bidrag till studie- och yrkesorientering m.m. utgår bidrag till försöksverksamhet med studie- och yrkesorientering (syo), till uppföljande syo samt till verksamheten i de lokala och regionala planeringsråden för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Skolöverstyrelsen (SÖ) har år 1979 inkommit till regeringen med en samlad redovisning av erfarenheterna från försöksverksamheten med ny organisation av syo-verksamheten samt förslag till vissa förändringar. Förslagen bereds f.n. inom regeringskansliet. Föredraganden avser att senare föreslå regeringen att förelägga riksdagen en särskild proposition i ämnet. Då förslagen inte kommer att innebära några förändringar för budgetåret 1981/82, förordar statsrådet att försöksverksamheten förlängs t. o. m. utgången av juni 1982.

Utskottet tillstyrker förlängning av försöksperioden.

Som en följd av sitt förslag under anslaget Bidrag till driften av enskild yrkesutbildning att statsbidraget till företagsskolor upphör såvitt avser tiden fr. o. m. den 1 juli 1981 förordar föredraganden att det statsbidrag upphör som under förevarande anslag utgår till kommuner med företagskolor för att bl. a. följa utbildningen i dessa skolor.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som i propositionen förordats om statsbidrag till kommuner för samverkan med företagsskola.

I budgetpropositionen föreslås att 114 255 000 kr. anslås till Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m.

Med hänvisning till att studie- och yrkesorienteringen för invandrarelever är mer tidskrävande än för andra elever föreslås i motion 1980/81: 1676 (yrkande 5 och yrkande 9 i denna del) att ett särskilt statsbidrag utgår till kommuner med invandrarelever i grund- och gymnasieskolan. Kostnaderna härför beräknas till 4,25 milj. kr. (37 grundbelopp). Ett förslag med samma innebörd framförs i motion 1980/81: 1316 (yrkande 5).

De nuvarande bestämmelserna om resurstilldelning för syo innebär enligt motion 1980/81: 1676 (yrkande 8 och yrkande 9 i denna del) att kommuner med ett stort elevantal är något missgynnade i förhållande till andra kommuner. Det finns enligt motionärerna anledning att förstärka syo-resurserna i de större kommunerna. De föreslår att man vid framräkandet av antalet grundbelopp i samtliga kommuner med fler än 3 000 elever sänker delningstalet från 800 till 700, vilket innebär en ökad kostnad om sammanlagt 12,25 milj. kr.

Utskottet är, med hänvisning till det regeringsförslag som är att vänta om den framtida utformningen av syo-verksamheten, inte berett att nu lägga fram förslag om nya regler för syo-verksamheten, vilka dessutom innebär ökade ekonomiska åtaganden för statens del. Riksdagen bör därför avslå motionerna 1980/81: 1316 yrkande 5 och 1980/81: 1676 yrkandena 5, 8 och 9 och för budgetåret 1981/82 till Bidrag för studie- och yrkesorientering m. m. anvisa ett förslagsanslag av 114 255 000 kr.

Mot bakgrund av riksdagens beslut våren 1980 om åtgärder för att främja ungdomars utbildning i gymnasieskolan m. m. (prop. 1979/80: 145, UbU 1979/80: 34, rskr 1979/80: 363) föreligger enligt föredragande statsrådets mening ett stort behov av utbildning av och information till arbetslivsrepresentanter i regionala och lokala planeringsråd samt till handledare i inbyggd utbildning och yrkesintroduktion. Hon beräknar för dessa ändamål 2,5 milj. kr., vilka avses disponeras av de regionala planeringsråden.

I motion 1980/81: 356 anförs att löntagarorganisationerna bör svara för utbildningen av sina ledamöter i planerings- och yrkesråden. Mot bakgrund härav yrkas att av anslaget Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. avsätts 2,5 milj. kr. för löntagarorganisationernas utbildning av ledamöter i planeringsråd och lokala yrkesråd samt fackliga skolinformatörer.

Utskottet vill erinra om att under budgetåren 1977/78–1979/80 anvisades sammanlagt 6 milj. kr. till arbetstagarnas organisationer för utbildning av skolinformatörer och ledamöter i lokala och regionala planeringsråd. I förra årets budgetproposition (prop. 1979/80: 100 bilaga 12 s. 257) framhöll föredraganden att hon inte var beredd att beräkna ytterligare medel för denna verksamhet budgetåret 1980/81. Med hänvisning till de gjorda insatserna och till det statsfinansiella läget avstyrkte utskottet (UbU 1979/80: 21) ett förslag (motion 1979/80: 874) om att anvisa 2 milj. kr. till lönta-

*1 Riksdagen 1980/81. 14 saml. Nr 25

garorganisationernas utbildning av ledamöter i planeringsråd och lokala yrkesråd samt fackliga skolinformatörer budgetåret 1980/81. Riksdagen beslöt i enlighet härmed (rskr 1979/80: 233).

Enligt vad utskottet har inhämtat från utbildningsdepartementet är avsikten att den nu aktuella resursen främst skall användas för information om skolan – dess mål, kursplaner och arbetssätt – till arbetslivsrepresentanter i de regionala och lokala planeringsråden samt till handledare på olika arbetsplatser. Medlen bör fördelas på länsskolnämnderna och utnyttjas på sätt som resp. regionala planeringsråd bestämmer. Riksdagen bör med hänvisning till det anförda avslå motion 1980/81: 356.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1980/81: 100 förordats beträffande förlängning av försöksverksamheten med studie- och yrkesorientering,
2. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1980/81: 100 förordats om statsbidrag till kommunerna för samverkan med företagsskola,
3. att riksdagen med bifall till proposition 1980/81: 100 och med avslag på motionerna 1980/81: 1316 yrkande 5 och 1980/81: 1676 yrkandena 5, 8 och 9 till *Bidrag till studie- och yrkesorientering m.m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 114 255 000 kr.,
4. att riksdagen beträffande vissa regionala utbildningsinsatser avslår motion 1980/81: 356.

4. Mångfaldigande av litterära och konstnärliga verk inom utbildningsväsendet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 11 (s. 267–268) och hemställer

att riksdagen till *Mångfaldigande av litterära och konstnärliga verk inom utbildningsväsendet* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 820 000 kr.

5. Information om läroplan för grundskolan m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna C 13–C 15 (s. 286–291) och hemställer

1. att riksdagen till *Information om läroplan för grundskolan* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 5 600 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till svensk undervisning i utlandet m.m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 21 180 000 kr.,
3. att riksdagen till *Sameskolor* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 10 822 000 kr.

6. **Specialskolan m. m.: Utbildningskostnader.** Regeringen har under punkt C 16 (s. 291–299)

1. föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen anförts om huvudmannaskapet för specialskolan.

2. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförts om dövas tvåspråkighet.

3. föreslagit riksdagen att bemyndiga regeringen att sluta nytt normalavtal om anordnande av externa klasser av specialskolan.

4. föreslagit riksdagen att till Specialskolan m. m.: Utbildningskostnader för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 136 926 000 kr.

Motionerna

1980/81: 975 av Birgitta Rydle (m) vari yrkas att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna att vid tillsättningen av nya tjänster vid Tomtebodas resurscentrum hänsyn tas till att andelen invandrarbarn ökat bland de synskadade.

1980/81: 1314 av Marianne Stålberg m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående placering av reselärare och förskolekonsulent till länsskolnämnden i Jämtlands län gemensamt för Jämtlands och Västernorrlands län.

Utskottet

Integrationsutredningen överlämnade i juni 1979 till regeringen delbetänkandet (SOU 1979: 50) Huvudmannaskapet för specialskolan. Utredningen har häri tagit ställning till frågan om en eventuell förändring av huvudmannaskapet för specialskolan och föreslår ett oförändrat statligt huvudmannaskap för specialskolan för synskadade, döva, hörsel- och talskadade. Föredraganden ansluter sig till utredningens förslag.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som i budgetpropositionen har förordats om huvudmannaskapet för specialskolan.

Integrationsutredningen har också utvecklat sin syn på dövas tvåspråkighet. Utredningen framhåller att de barndomsdöva för att kunna fungera sinsemellan och ute i samhället måste vara tvåspråkiga, vilket enligt utredningen för deras del innebär att de dels måste behärska sitt visuella/manuella teckenspråk, dels det omgivande samhällets språk, svenskan. Föredraganden ansluter sig till utredningens bedömning.

Utskottet har inget att erinra mot föredragandens uttalande i denna fråga.

Specialskolans elever kan undervisas i särskilda klasser (externa klasser), vilka förläggs till grundskolan. Ansvarsfördelningen mellan staten och berörd kommun regleras härvid genom ett av Kungl. Maj:t den 30 december 1974 godkänt normalavtal. Av budgetpropositionen framgår att två kommuner sagt upp nu gällande avtal.

Regeringen bör få begärt bemyndigande att sluta nytt normalavtal om anordnande av externa klasser av specialskolan.

I budgetpropositionen föreslås bl. a. en fortsatt utbyggnad av den regionala stödverksamheten för synskadade elever. Sålunda avses sex tjänster som förskolekonsulent och fem tjänster som speciallärare (reselärare) inrättas. De ökade insatserna är finansierade genom besparingar på andra anslag inom skolväsendet.

I motion 1980/81: 975 föreslås att man vid tillsättningen av de föreslagna nya tjänsterna som förskolekonsulent och speciallärare (reselärare) vid Tomtebodaskolan i Solna tar hänsyn till att andelen invandrarbarn bland de synskadade har ökat. Problem med de stora reseavstånden i norra Sverige för förskolekonsulenter och reselärarna behandlas i motion 1980/81: 1314. Enligt motionärerna bör en förskolekonsulent och en reselärare placeras vid länsskolnämnden i Jämtlands län, båda gemensamma för Jämtlands och Västernorrlands län.

Vad gäller organisationen av den regionala stödverksamheten vill utskottet anföra följande.

Verksamheten leds från Tomtebodaskolan. Riksdagen beslöt år 1973 (UbU 1973: 4, rskr 1973: 50) att landet i vad avser stöd till synhandikappade elever skulle indelas i fem regioner. F. n. finns 38 tjänster – varav 17 som förskolekonsulent och 21 som speciallärare – avsedda för den regionala stödverksamheten. I budgetpropositionen föreslås en ökning med 11 tjänster på sätt som redovisats i det föregående. Som centralorter för den regionala verksamheten fungerar f. n. Umeå, Solna, Örebro, Göteborg och Växjö. Enligt beslut av regeringen år 1974 ankommer det på skolöverstyrelsen (SÖ) att fördela tjänsterna mellan regionerna, varvid SÖ även skall ange tjänsteinnehavarens stationeringsort.

Den föreslagna förstärkningen av den regionala stödverksamheten för synhandikappade elever bör kunna bidra till att olägenheterna med långa reseavstånd i vissa regioner i görligaste mån minskas. Integrationskommittén (U 1978: 07) har enligt sina direktiv (Dir 1978: 69) att vidta en översyn av gällande regionindelning för olika handikappgrupper. Beträffande synskadade invandrarbarn utgår utskottet från att SÖ vid fördelningen av nytillkommande tjänster tar den hänsyn som krävs av det ökade inslaget av invandrarbarn bland de synskadade eleverna. Utskottet anser inte att särskilda åtgärder från riksdagens sida är påkallade, varför motionerna 1980/81: 975 och 1980/81: 1314 bör avslås av riksdagen.

Utskottet har inte något att erinra mot medelsberäkningen under anslaget och hemställer

1. att riksdagen godkänner vad som i proposition 1980/81: 100 anförts om huvudmannaskapet för specialskolan,
2. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anmälts i proposition 1980/81: 100 om dövas tvåspråkighet,

3. att riksdagen bemyndigar regeringen att sluta nytt normalavtal om anordnandet av externa klasser av specialskolan.
4. att riksdagen beträffande tillsättningen av vissa tjänster avslår motion 1980/81:975.
5. att riksdagen beträffande den regionala stödverksamheten avslår motion 1980/81:1314.
6. att riksdagen till *Specialskolan m.m.: Utbildningskostnader* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 136 926 000 kr.

7. Specialskolan m.m.: Utrustning m.m., Specialskolan m.m.: Resor för elever jämte ledsagare. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna C 17 och C 18 (s. 299–302) och hemställer

1. att riksdagen till *Specialskolan m.m.: Utrustning m.m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett reservationsanslag av 4 123 000 kr.,
2. att riksdagen till *Specialskolan m.m.: Resor för elever jämte ledsagare* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 9 047 000 kr.

8. Kostnader för viss personal vid statliga realskolor. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 20 (s. 324–325) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för viss personal vid statliga realskolor* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

9. Bidrag till driften av riksinternatskolor. Regeringen har under punkt C 21 (s. 325–327) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att ingå nytt avtal med Jönköpings kommun om verksamheten vid Grännaskolan på väsentligen oförändrade villkor.
2. till *Bidrag till driften av riksinternatskolor* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 10 842 000 kr.

Motionen

1980/81:1317 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

11. att riksdagen beslutar att avslå det under C 21, *Bidrag till driften av riksinternatskolor* föreslagna förslagsanslaget av 10 842 000 kr.,

(Yrkande 12 behandlar utskottet under punkt 11 i detta betänkande. Yrkande 5 har utskottet behandlat i betänkande 1980/81:19 och yrkandena 1–3 och 6–10 i betänkande 1980/81:22. Yrkande 4 behandlar utskottet i annat sammanhang.)

Utskottet

Från anslaget bestrids kostnader för bidrag till driften av Grännaskolan och Sigtunastiftelsens Humanistiska läroverk. Dessutom utgår statsbidrag till internatverksamheten som är knuten till Sigtunaskolan. Mellan staten

och berörda huvudmän finns avtal om verksamheten m. m. vid resp. riksinternatskola.

Av budgetpropositionen framgår att Jönköpings kommun har sagt upp avtalet med staten för omreglering av avtalets ekonomiska villkor fr. o. m. den 1 juli 1981. Regeringen begär riksdagens bemyndigande att få ingå ett nytt avtal med kommunen om verksamheten vid riksinternatskolan Grännaskolan på i stort oförändrade villkor. Om det skulle visa sig att större förändringar av villkoren bör göras, avser regeringen att återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen det begärda bemyndigandet.

I budgetpropositionen föreslås att till Bidrag till driften av riksinternatskolor för budgetåret 1981/82 anvisas ett förslagsanslag av 10 842 000 kr.

I motion 1980/81:1317 (yrkande 11) föreslås som en sparåtgärd på skolans område att riksdagen avslår regeringens hemställan om medel till riksinternatskolorna.

En riksinternatskola har enligt tidigare riksdagsbeslut till uppgift att meddela utbildning som motsvarar utbildning enligt läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan. Som internatelever intas barn och ungdom som har utlandssvenska föräldrar samt barn som har behov av miljöombyte eller är från glesbygd och inte kan beredas tillfredsställande inackordering. Verksamheten vid riksinternatskola regleras genom förordningen (1970:333) om riksinternatskolor.

Utskottet kan inte finna skäl för riksdagen att nu ändra sin inställning till riksinternatskolornas verksamhet. Motion 1980/81:1317 yrkande 11 bör därför avslås och regeringens förslag vad gäller anslagsbeloppet bifallas.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att ingå nytt avtal med Jönköpings kommun om verksamheten vid Grännaskolan på väsentligen oförändrade villkor,
2. att riksdagen med bifall till proposition 1980/81:100 och med avslag på motion 1980/81:1317 yrkande 11 till *Bidrag till driften av riksinternatskolor* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 10 842 000 kr.

10. Bidrag till Bergsskolan i Filipstad. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 22 (s. 327–328) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Bergsskolan i Filipstad* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 189 000 kr.

11. Bidrag till driften av vissa privatskolor. Regeringen har under punkt C 23 (s. 329–330) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av vissa privatskolor för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 19 603 000 kr.

Motionerna

1980/81: 979 av Allan Åkerlind (m) vari yrkas att riksdagen vid behandlingen av Bidrag till driften av vissa privatskolor beslutar att anslaget skall omfördelas inom den begärda ramen så att Ekebyholmsskolan får del i anslaget på samma sätt som andra privata internatskolor.

1980/81:1317 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari, såvitt nu är i fråga, yrkas

12. att riksdagen beslutar att avslå det under C 23. Bidrag till driften av vissa privatskolor föreslagna förslagsanslaget av 19603 000 kr.

(Yrkande 11 behandlar utskottet under punkt 9 i detta betänkande. Yrkande 5 har utskottet behandlat i betänkande 1980/81:19 och yrkandena 1–3 och 6–10 i betänkande 1980/81:22. Yrkande 4 behandlar utskottet i annat sammanhang.)

Utskottet

Regeringen föreslår att till Bidrag till driften av vissa privatskolor för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 19603 000 kr.

Som en besparingsåtgärd föreslås i motion 1980/81:1317 (yrkande 12) att bidrag till privatskolor under förevarande anslag inte utgår.

Av samma skäl som utskottet tidigare anfört (UbU 1980/81:22, s. 15), nämligen att den föreslagna åtgärden möjligen inte innebär någon besparing eftersom vid en eventuell avveckling av skolorna eleverna kan komma att få föras över till det allmänna skolväsendet och där föranleda kostnader för stat och kommun, föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1980/81:1317 yrkande 12. Riksdagen bör således anvisa de av regeringen begärda medlen.

I motion 1980/81:979 föreslås att en omfördelning av resurserna inom förevarande anslag sker på så sätt att Ekebyholmsskolan i Rimbo får del av anslaget.

Utskottet anser att någon förändring i bidragsgivningen ur förevarande anslag inte bör göras i avvaktan på resultatet av arbetet inom kommittén (U 1979:13) angående skolor med annan huvudman än stat och kommun. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion 1980/81:979.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till proposition 1980/81:100 och med avslag på motion 1980/81:1317 yrkande 12 till *Bidrag till driften av vissa privatskolor* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 19603 000 kr.,
2. att riksdagen beträffande omfördelning av anslaget avslår motion 1980/81:979.

12. **Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 25 (s. 334) och hemställer att riksdagen till *Främjande av lärlingsutbildning hos hantverksmästare m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

13. **Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m., Bidrag till undervisningsmateriel inom gymnasieskolan m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna C 26 och C 27 (s. 335–341) och hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsendet m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 259 962 000 kr.,
2. att riksdagen till *Bidrag till undervisningsmateriel inom gymnasieskolan m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 41 285 000 kr.

Stockholm den 23 april 1981

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets behandling: Stig Alemyr (s), Bengt Wiklund (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Kerstin Göthberg (c), Ylva Annerstedt (fp), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Svensson (s) och Christina Rogestam (c).

Reservationer

Stig Alemyr, Bengt Wiklund, Lars Gustafsson, Helge Hagberg, Lennart Bladh, Lena Hjelm-Wallén och Lars Svensson (alla s) har avgivit följande reservationer.

1. Medelsanvisningen under Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. (punkt 3, mom. 3)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar "Utskottet är" och slutar "114 255 000 kr." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör resurserna för studie- och yrkesorienteringen förstärkas redan nästa budgetår, oaktat att en särskild proposition

om syo-verksamhetens framtida organisation har aviserats. Av budgetpropositionen framgår inte att ökade resurser för verksamheten därvid är att vänta.

I likhet med motionärerna anser utskottet att vid beräkningen av medel för syo-verksamheten särskild hänsyn skall tas till kommuner med många invandrarelever. Vid fastställande av kommuns jämförelsetal bör dessa elever få medräknas med koefficienten 1,5. Med anledning härav föreslår utskottet att förevarande anslag räknas upp med 4 250 000 kr., vilket motsvarar ca 37 grundbelopp.

Mot bakgrund av den speciellt utsatta situation som många storstadsungdomar befinner sig i föreslår utskottet vidare att riksdagen uttalar att reglerna för beräkning av grundbeloppen ändras på så sätt att de större kommunerna erhåller ett i förhållande till nuläget ökat antal grundbelopp. Vid beräkningen av antalet grundbelopp för kommun med ett jämförelsetal som är större än 3 000 bör jämförelsetalet delas med 700. Detta föranleder enligt utskottet en uppräknig av förevarande anslag med 12 250 000 kr.

Med hänvisning till vad utskottet här har anfört bör riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 och motion 1980/81:1316 yrkande 5 samt med bifall till motion 1980/81:1676 yrkandena 5, 8 och 9 för budgetåret 1981/82 till Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. anvisa ett förslagsanslag av 130 755 000 kr.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 och motion 1980/81:1316 yrkande 5 och med bifall till motion 1980/81:1676 yrkandena 5, 8 och 9 till *Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisar ett förslagsanslag av 130 755 000 kr.,

2. Vissa utbildningsinsatser under Bidrag till studie- och yrkesorientering m. m. (punkt 3, mom. 4)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar "Enligt vad" och slutar "motion 1980/81: 356" bort ha följande lydelse:

Samspelet mellan skola och samhälle och i synnerhet skolans kontakter med arbetslivet utgör enligt utskottets uppfattning ett väsentligt inslag i utvecklingen av skolan. De fackliga företrädarnas medverkan i planeringsråd och yrkesråd och skolinformatörernas verksamhet utgör en viktig del av detta kontaktarbete. För utskottet förefaller det naturligt att löntagarorganisationerna själva svarar för de utbildnings- och informationsinsatser som behövs för detta. Dessa organisationer är bäst lämpade att till sina representanter förmedla de erfarenheter från arbetslivet och det löntagarperspektiv som skall vara utgångspunkten för deras insatser i de regionala

och lokala planeringsråden och som eleverna i skolan via skolinformatörerna bör få del av.

Utskottet anser sålunda att löntagarorganisationerna liksom hittills bör svara för ifrågavarande utbildning. Enligt vad utskottet har erfärut skötte organisationerna sin uppgift väl under de tre år då de själva erhöU stödet för verksamheten. Med bifall till motion 1980/81: 356 bör riksdagen uttala att de i budgetpropositionen för vissa utbildningsändamål beräknade medlen om 2,5 milj. kr. bör ställas direkt till löntagarorganisationernas förfo- gande.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 356 ger regeringen till känna vad utskottet har anförut om vissa utbildningsinsatser och medel härför.